ఏ కాలమైనా సరే ఒంటి పైన కాస్ట్యూం ఒక గొడుగు.

అతని పాదాలను రక్షిస్తుంటాయి హవాయి చెప్పులు.

ఆ రెండిటీ తమ మధ్య మానవాకార మొకదానిని నిలబెట్టాలని ప్రయాస పడుతూ ఉంటాయి. ఎన్నో వసంతాలను చూసి శీతవాతాతప శైథిల్యానికి గురి అయి కొన ఊపిరితో మన్న వస్తువులవి. ఎన్నో వసంతాలకు తల వంచి జీవితపు ఢక్కామొక్కీలకు గురి అయిన మానవాకార మది.

వీలయితే రెండిటినీ, లేకపోతే కనీసం ఒక్కదాన్నయినా సరే వదుల్చుకుందామని ఎన్నోసార్లు అనుకున్నాడు. కాని, అతని అవసరాల జాబితాలో మైక్రోస్కోపుతో వెతికినప్పటికి వీటి పేర్లు కనుపించవు.

ఇరవై ఏళ్ల సర్వీసులో ఇరవై ఇంక్రిమెంట్లతో సహా వస్తున్న జీతాన్ని త్రాసులో ఎడమవక్క వేసి రెండవవక్క చూస్తాడు. పాత తరానికి ప్రతినిధులుగా మిగిలిన తలిదండ్రులు, మేనత్త, ఇరవై ఏళ్ల దాంపత్య జీవితంలో కలిగిన అయిదుగురు పిల్లలు, భార్య కుడివక్క పళ్లెంలో ఏదోవిధంగా సర్దుకున్నారు.

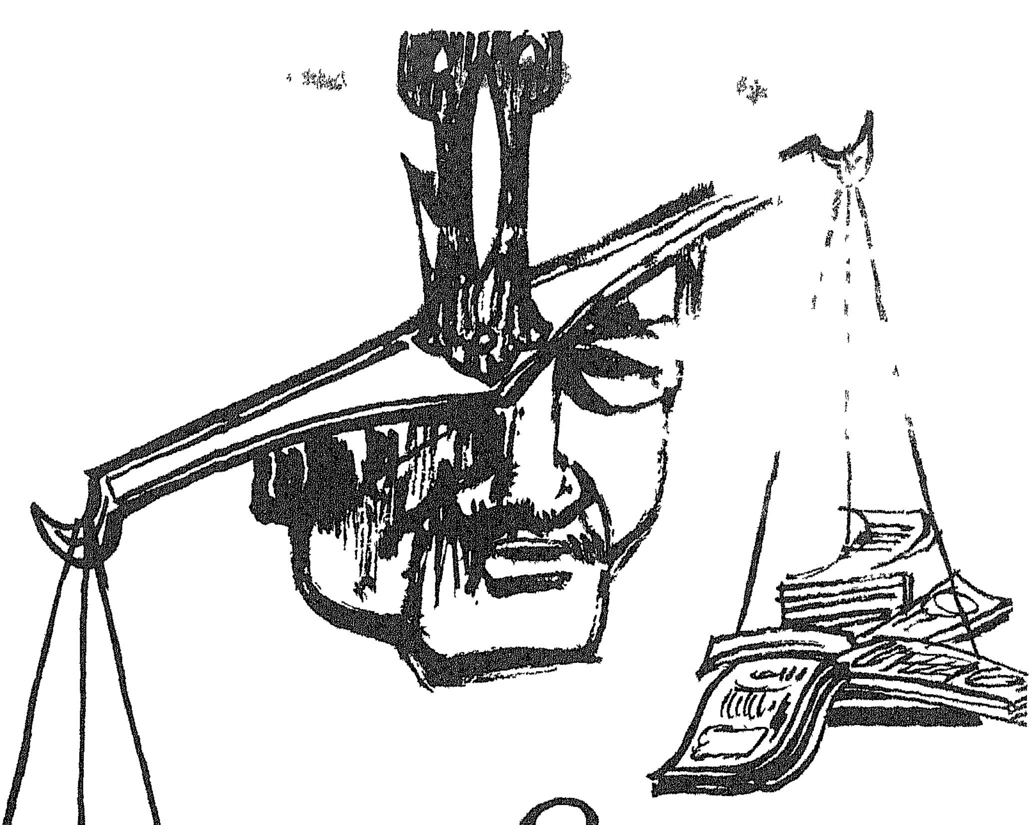

ఢిల్లీ కా లడ్డూ

వి.వి.రమణమూర్తి

ఎడమవక్క పళ్లెం లేచిపోయింది. ఎప్పుడో లేచిపోయింది. దాన్ని దించాలనే అతని ప్రయత్నం.

తారాపథం ఎక్కడుందో అని ఆత్రంగా వెతుక్కుంటూ అంతరిక్షాన్ని దాటి, ధరలు కూడా ఎడమవక్క పళ్లెంలో ఎలాగో [illegible] చేసుకుని [illegible]యించగా, ఎడమ పక్క పళ్లెం నక్షత్ర మండలానికి ఎగిరిపోయింది.

రుక్మిణమ్మ తులసిదళంతో గారడీ చేసిందని విన్నాడు. ఎడమవక్క పళ్లెం కిందకు దిగడానికి ఉపకరిస్తున్న తులసిదళంకోసం ఆశగా ఎదురు చూస్తున్నాడు.

పాత గొడుగు, పాత చెప్పులు అతని జీవిత వైఖరికి ప్రతిబింబాలు.

బరువుగా అడుగులు వేస్తూ అక్కడకు చేరి, వెంటనే రోడ్డువైపు చూస్తాడు. బస్సు అప్పుడే రాదని అతనికీ తెలుసు. కాని, యాంత్రికంగా చూస్తాడు. తిరిగి తన ఆలోచనలలో మునిగిపోతాడు.

[illegible] నిమిషాలలో హై హీల్సు [illegible] ఉయ్యాలింగా [illegible] అక్కడకు చేరుకుం టోక అన్నాయి. ఏ కాలమైనా సరే ఆనిడ కళ్లకు నల్లటి చలువ జోడు ఉంటుంది. కళ్లజోడు తీసి, రుమాలుతో మొహం తుడుచుకొని, జోడు తగిల్చి, ఒకసారి రోడ్డువైపు చూసి, రిస్టువాచీ చూసుకుని, బస్సు ఇంకా రాలేదనుకుంటుంది.

టైము తొమ్మిది నలభై అయిదు అయిందన్న మాట.

ఆ బస్సు అప్పుడే రాదని ఆమెకు కూడా తెలుసు.

బస్సు స్టాపులో నిలబడి ఇద్దరూ కావలసిన బస్సుకోసం ఎదురుచూస్తూ ఎవరి ఆలోచనలలో వారు నిమగ్నులవుతారు.

జోళ్లను సరిచేసుకుంటావుని ప్రయత్నిస్తాడు. గొడుగు [illegible] కొడుతుంది. అరిగిపోయిన జోళ్లను, పైనున్న గొడుగును ఏదో వింతగా చూసింది సర్ది చెప్తాడా అని అంచనాలు వేస్తాయి. అవి బాధగా మూలుగుతాయి.

తనలో తనే నవ్వుకుంటాడు. పేదవాడి నవ్వు కూడా పేదరికాన్నే చాటుతుంది.

అమ్మాయి చూస్తుంది. అతడు పిచ్చివాడేమోనని ఆమెకు అనుమానం వస్తుంది. కాస్త ఎడంగా జరుగుతుంది.

బస్సు వస్తుంది.

ఆమె ముందుగా ఎక్కుతుంది — తేలికగా, చలాకీగా.

అతడు తరవాత ఎక్కుతాడు — బరువుగా, యాంత్రికంగా.

అతడు గొడుగు ముయ్యడు. ఆమె కళ్లజోడు తియ్యదు.

ఒక్కొక్కసారి దొంగతనంగా హైహీల్సు మా వైపు చూసి, వాటి ఖరీదు ఎంతయి ఉంటుందోనని అంచనా వేస్తాడు. అలాంటి జోడు భార్య వేసుకుంటే...అందమైన ఆలోచన. ఆలోచనలో తేలిపోతున్న మధురక్షణం. అంతలో హవాయి చెప్పులు స్పందిస్తాయి. ఆ స్పందన విద్యుద్ఘాతం తగిలినట్టు నరనరాలద్వారా మెదడుకు క్షణాల్లో ప్రసారం చేయబడుతుంది. మెదడు బండబారుతుంది.

దరిద్రానికి, అందమైన ఆలోచనలకు మధ్య చుక్కెదురు.

'హైహీల్సు మా సంగతి తరవాత చూదాం. ముందు మా సంగతి చూడు' అని హవాయిలు గోలపెడతాయి.

పది నిమిషాలలో ఇద్దరూ దిగి, ఎవరి దారిని వారు పోతారు.

మూడు నెలల బట్టి ఇదే కథ నడుస్తూంది.

అతడు పద్మనాభం. ప్రభుత్వం వారి పెద్ద కార్ఖానాలో ఒక గుమాస్తా. ఆమె వసంత. అదే కార్ఖానాలో కొత్తగా చేరిన ఆడ గుమాస్తా.

పదిమంది బ్రతకడానికని, బ్రతకలేక చస్తూ, అతడు ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు.

పెళ్లయేవరకు ఊరకనే కూర్చోవడ మెందుకని హాబీగా ఆమె ఉద్యోగం చేస్తూంది.

• • •

ఎండ.

సన్నని వానజల్లు.

నక్కలకు, కుక్కలకు పెళ్లి.

గొడుగు పని చేస్తూంది. వీలున్నంత వరకు, చేతనయినంత వరకు వానజల్లును ఆపడానికి ప్రయత్నిస్తూంది.

పద్మనాభం రోడ్డు వైపు చూశాడు. బస్సు ఇంకా రాలేదు. సందు వైపు చూశాడు. అమ్మాయి కూడా రాలేదు.

ఆలోచనలో పడ్డాడు.

వానదే పైచేయి అయింది. మబ్బులు దట్టంగా కమ్ముకొని ఎండను ఓడించాయి. పెళ్లి విచ్ఛిన్నమయింది.

వాన జోరుగా పడడం ప్రారంభించింది. చిల్లుల గొడుగులో నుండి ధారలు. బస్సు వస్తే బాగుండు ననుకున్నాడు. అమ్మాయి రాకపోతే బాగుండునని కూడా అనుకున్నాడు.

కాని, బస్సు రాలేదు. అమ్మాయి వచ్చింది — తడుచుకొంటూ.

'అయ్యో, పాపం!' అనుకున్నాడు.

గొడుగు లేక ఆమె తడిసిపోతూంది.

గొడుగు ఉండి కూడా అతడు తడిసిపోతున్నాడు.

'వెధవ బస్సు ఇంకా రాలేదేమి చెప్మా' అనుకున్నాడు.

అంతటి వర్షంలో కూడా ఆమె కళ్లజోడు తియ్యలేదు.

అమ్మాయికి గొడు గిస్తే బాగుండుననిపించింది. ఒక్కసారి ఆమె వైపు చూసి, తన గొడుగు వైపు చూసుకున్నాడు.

పేదవాడి నవ్వులాగే, పేదవాడి మంచి బుద్ధి కూడా బయటపడడానికి జంకుతుంది.

అటువంటి అమ్మాయికి ఇటువంటి గొడు గివ్వడం అతనికి సమంజస మనిపించలేదు. నాజూకైన అమ్మాయి చేతిలో నాజూకైన గొడుగు ఉండాలి. ఇలాంటి బి. సి. నాటి గొడుగును ఏ మొహం [illegible] ఇవ్వగల ననుకున్నాడు.

ఖరీదైన ఫియట్ కారు వచ్చి ఆగింది.

"లిఫ్ట్ ప్లీజ్!"

పద్మనాభం కదలలేదు. వసంతకూడా కదలలేదు.

కారులోనుండి మళ్లీ వచ్చింది ఆఫరు.

"లిఫ్ట్ ప్లీజ్!"

స్పష్టంగా అమ్మాయి నుద్దేశించినది.

"నో, థాంక్స్!"

కారులోని యువకుడు భుజా లెగరవేసుకొంటూ వెళ్లిపోయాడు.

బస్సు రాలేదు.

వర్షం పడుతూనే ఉంది.

అమ్మాయి తడుస్తూనే ఉంది.

పద్మనాభం గొడు గివ్వలేదు. ఇవ్వలేకపోయాడు.

డక్ బాకులలోని ఇద్దరు యువకులు ఆ పక్క నుండి వెళుతూ ఆ దృశ్యాన్ని చూశారు.

'చూశావా, లోకం ఎంత దిగజారిపోయిందో! మనుషులకు స్వార్థం ఎక్కువయి షివల్రీ పోయింది. వయసులో ఉన్న అందమైన ఆడపిల్ల వర్షంలో తడుస్తూంటే, తన కేమీ పట్టనట్టు హాయిగా గొడుగు వేసుకొని నిలబడ్డా డా ప్రవరాఖ్యుడు. ఈ వెధవదేశం ఇంకెలాగ బాగుపడుతుందో' అన్నా డొకడు.

'యా, యా!' అన్నాడు రెండవవాడు తల ఊపుతూ.

దేశం బాగుపడకపోవడానికి కారణాన్ని చెప్పి పెద్దమనుషు లిద్దరూ వెళ్లిపోయారు.

పద్మనాభానికి ఒంటినిండా ముళ్ళు గుచ్చుకున్నాయి. గొడు గిచ్చేద్దా మనుకున్నాడు. ఇవ్వలేకపోయాడు. అతని తర్క వితర్కాలు పూర్తిగాకుండానే బస్సు వచ్చింది.

సమస్య పరిష్కారమయింది.

ఇద్దరూ బస్సు ఎక్కారు.

'రా, అమ్మా, రా. తల ఒత్తుకో. పాపం! ఎంత తడిసిపోయిందో! ఆడపిల్ల వర్షంలో తడుస్తూంటే, తగుదునమ్మా అని గొడుగు వేసుకుని నిలబడ్డా డా పెద్దమనిషి. అమ్మాయికి గొడు గిస్తే ఏం పోయిందో? ఏళ్ళొంటే సరా?' అం దొక ముసలిది.

అవునవు నన్నా రంతా దోషిని చూస్తూ.

* * *

నాలుగు రోజుల బట్టి వసంత బస్సు స్టాపులో కనిపించకపోయేసరికి పద్మనాభం గాభరాపడ్డాడు. మనస్సు పరిపరి విధాల పోయింది.

'పాపం! ఆ రోజున పూర్తిగా తడిసి పోయింది. జ్వరం వచ్చిందేమో? ఆఫీసుకు వచ్చినట్లు లేదు. ఛా! ఎంత పొరపాటు చేశాను? ఆ ఉదయాన్నే ఆమెకి ఆ రోజున గొడుగిస్తే ఈ బాధ ఉండేది కాదుకదా? నేను తడిసినా ఫరవాలేదు. నాలాంటి వాడి దగ్గరకు రావటానికి రోగాలు కూడా జంకుతాయి.

కొంపతీసి ఆమెకు న్యూమోనియా రాలేదు కదా? చచ్చిపోతుందేమో? ఆవిడ చచ్చిపోతే, దానికి బాధ్యు లెవరు? నేనే కదా!' ఈ రకం ఆలోచనలతో పద్మనాభం సతమతమయ్యాడు.

ఆ అమ్మాయి కులాసాగా ఉండేటట్లు చేయుమని ఇష్టదైవా లందరికి మొక్కుకున్నాడు. వట్టి మొక్కులకు ఫలితం ఉండదని, ధనరూపేణా మొక్క గలిగిన మొక్కులే పనిచేస్తాయని పద్మనాభం ఎరుగును. కాని, మొక్కుకున్నాడు, నిండు మనస్సుతో.

ఎండ తీక్ష్ణంగా ఉంది.

రోడ్డువైపు చూశాడు. బస్సు రాలేదు.

సందువైపు చూశాడు. వసంత వస్తూంది.

ఒక్కసారి పద్మనాభానికి ఎక్కడలేని ఉత్సాహం పుట్టుకొచ్చింది.

కళ్లజోడు తీసి, మొహం తుడుచుకొంది. తిరిగి జోడును తగిలించుకొని, టైము చూసుకుంది.

'తొమ్మిది నలభై అయిదు' అన్నాడు పద్మనాభం అప్రయత్నంగా.

వసంత ఆశ్చర్యపడింది. తరువాత నవ్వింది. స్పటికంలాగ స్వచ్ఛంగా, తేలికగా, హాయిగా నవ్వింది.

పద్మనాభం కూడా నవ్వాడు. మూసుకున్న కవాటాలలో నుండి అలవాటును మరిచిపోయి బయటపడిన నవ్వయినప్పటికి తేలికగానే నవ్వగలిగాడు.

ఇద్దరూ రోడ్డు వైపు చూశారు.

బస్సు రాలేదు.

ఎంత తీక్ష్ణంగా ఉంది.

వసంత ఉస్సురుస్సురంటూంది మనిషి ఖాయిలా పడినట్లుంది.

'పాపం, జ్వరం వచ్చింది కాబోలు. మనిషి తూలిపోయింది' అనుకున్నాడు.

ఆకాశంవైపు చూశాడు. తెల్లటి దూదిపింజల్లాంటి మేఘాలలోనుండి సూర్య కిరణాలు ధాటిగా దాడి చేస్తున్నాయి. అసలే వడిలిపోయినట్లున్న అమ్మాయి ఈ ఎండ వేడికి తట్టుకోలే దనుకున్నాడు.

ఈ సారి పద్మనాభం పొరపాటు చేయ దలుచుకోలేదు.

నాలు గడుగులు ఆమె వైపు వేసి గొడుగు అందివ్వబోతూ చెయ్యి చాపాడు.

'నో, నో. ఎందుకు?' అంది ఆమె.

అతను వినిపించుకోలేదు. ఆమెకు సంకోచాలు లేకుండా గొడుగు నివ్వాలని ప్రయత్నించాడు.

'ఎండ చాలా ఎక్కువగా ఉంది. మొన్న వాన పడ్డప్పుడు మీరు పూర్తిగా తడిసిపోయారు. చూస్తూ కూడా నేను గొడుగు ఇవ్వలేకపోయాను. నా పొరపాటు వల్లే మీకు జ్వరం వచ్చింది. ఈ ఎండకు తట్టుకోలేరు. గొడుగు తీసుకోండి. ఫరవాలేదు...' అని ఏదో చెప్పుకుపోతున్నాడు పద్మనాభం, చాపిన చేతిని దించకుండా.

వసంతమాత్రం 'నో, నో' అంటూందే గాని, గొడుగు తీసుకోలేదు.

బస్సు వచ్చింది.

ఇద్దరూ చూడలేదు.

పద్మనాభం చెయ్యి దించలేదు. 'నో థాంక్స్!' అంటూనే ఉంది వసంత.

త్వరగా బస్సు ఎక్కమన్నాడు కండక్టరు, నవ్వుతూ.

బస్సు ఎక్కారు.

'కాలం దా, బాబూ. ఆడపిల్ల ఒంటరిగా రోడ్డు మీద కనిపిస్తే చాలు, ఏ మొగాడయినా రోమియో అయిపోతాడు. చాతగానికి కూడా ఆడపిల్లను చూడగానే కుతుకొచ్చినట్లుందే!' అం దొక గొంతు, బస్సులో నుండి.

గొల్లుమని నవ్వారు.

వసంత బాధపడింది.

పద్మనాభం బాధపడలేదు.

బస్సు ముందుకు దూసుకుపోయింది

* * *

తొమ్మిది నలభై అయిదు.

వసంత టైము చూసుకుంది.

'ఈ పూట ఈ మనిషి ఇంకా రాలే దేమి చెప్మా' అనుకుంది.

'రోజూ బస్సు ముందుగానే వచ్చే వాడు గదా! ఈ రోజున ఏమయిందో ఏమో?

పాపం! మనిషి చాలా బిదరికంతో ఉన్నట్లున్నాడు. అయితేనేమి? మనస్సు మంచిది. పాపం నిన్న రాని ఆఫీసులో కూడా చేసింది.

వెధవలు. పని పాటు లేని వెధవలు. ఎంత మా టన్నారు బస్సులో! ఆ మాట విని అతని మనస్సు ఎంత బాధపడిందో ఏమో?

ఆ వాళ్లని తిట్టి లాభమేమిటి? విద్యావంతులు, సంస్కారవంతులు అని పదాయిలు కొట్టే ఆఫీసులో పని చేస్తున్న స్నేహితురాండ్రు మాత్రం తక్కువ తిన్నారా?

''అవునే, వసంతా. నీకు రోమాన్సుకు ముసిలాడే కావలసి వచ్చాడా? లోకం గొడ్డుపోయిందా? ఏమి చేస్తులే పిది!'' అని ఏవేవో వాగారు.

తను సమాధానం చెప్పలేదు. వాగి వాగి నోర్లు నొప్పెట్టి చివరకు ఊరుకున్నారు గదా.' వసంత ఆలోచిస్తూంది.

ఆకాశం వైపు చూసింది. వాన వచ్చేటట్లుంది. బస్సు త్వరగా వస్తే బాగుండును. లేకపోతే తడవడం తప్పదు.

'ఒక గొడుగో, రెయిన్‌కోటో కొనక్కుందామనే ధ్యాసే లేదు. దానిని మొయ్యాలి. తన కసలే మరుపెక్కువ. రోజు కొకటి చొప్పున పోతుంది. రోజూ ఒక గొడుగు కొనాలి.'

ఆమె ఆలోచనలకు అంతూ పంతూ లేదు.

వాన పడడం ప్రారంభమయింది.

'ఛా, పాడువాన.' తిట్టుకొంది.

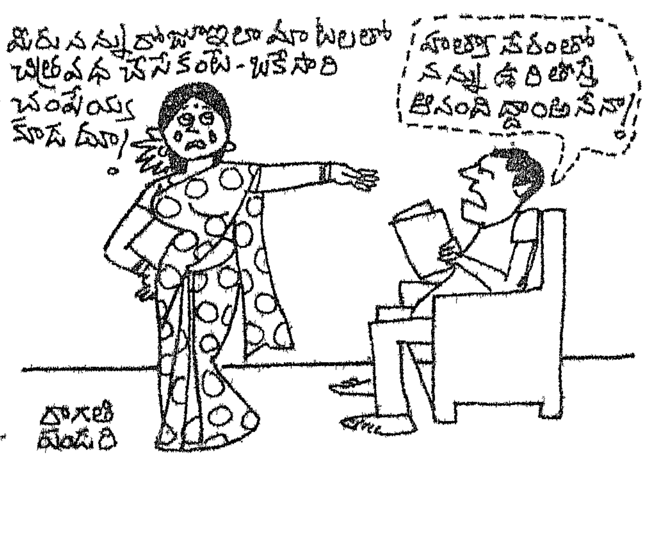

తిట్టినా వాన తగ్గలేదు.

మెల్లిగా అడుగులు వేసుకుంటూ పద్మనాభం వచ్చాడు. వస్తూనే గొడుగు అందించాడు. సంకోచం లేకుండా తీసుకుంది.

'అమ్మయ్య!' అని తేలికగా ఊపిరి తీసుకున్నాడు.

బస్సు రాలేదు.

వర్షం పడుతూంది.

పద్మనాభం తడుస్తున్నాడు.

గొడుగు కిందకూడా వసంత కొద్ది కొద్దిగా తడుస్తూంది.

'నేను గొడు గిచ్చి అతడు తడుస్తున్నాడు. నీ తండ్రి వయస్సుంటుందేమో? సందేహిస్తావేం? ఇదేనా నీ కృతజ్ఞత? రమ్మను, గొడుగు కిందకు రమ్మను. .' ఆమె మనస్సు వేగిరపెట్టింది. కాని, వసంత తటపటాయించింది.

బస్సు రాలేదు.

టైము చూసుకుంది. 'పది అయిదు. మై గాడ్!'

వర్షం బాగా హెచ్చింది. పద్మనాభం చిత్తుగా తడిసిపోతున్నాడు. వసంత ఒక నిశ్చయానికి వచ్చింది.

'గొడుగు కిందకు రండి, ఎందుకని అలాగ తడుస్తారు?'

తటపటాయించాడు. బహుశా ఆమె కూతురి వయస్సుంటుందేమో అనుకున్నాడు. కాని, గొడుగు కింద నిలబడ డానికి అతనికి మనస్కరించలేదు.

వసంత పట్టు వదలలేదు.

చివరకు ఇద్దరూ ఒకే గొడుగు కిందకు చేరారు. మరో అయిదు నిముషాలలో బస్సు వచ్చింది.

ఎక్కారు.

'లోకం! ! !' అన్నాడెవడో.

'చాతకాని అదృష్టం!' అంది మరొక గొంతుక.

పక్కలు విరగబడేటట్లు నవ్వారు.

బస్సు కన్న ముందుగా ఈ గరమాగరమ్ వార్త ఆఫీసును చేరింది. ఆఫీసులలో పనిపాటలు మా మోగున్నా, రూమర్ల ఉత్పత్తి మాత్రం చాలా ఎక్కువ. ఒక నోటంట మరొక చెవికి చేరేసరికి ఉత్పత్తి కోటా నూరు శాతం పెరుగుతుంది. రూమర్లు కాంతికన్నా వేగంగా ఆఫీసులలో ప్రయాణించి [illegible] ఏ క్వాలిటీ కంట్రోలూ ఇందుకు [illegible] లేకపోయాయి.

బస్సు స్టాపులోని నాటి ఉదంతం పిలవలు పలవలుగా వ్యాపించింది. గుసగుసలు, వికవికలు.

పద్మనాభం పట్టించుకోలేదు.

మూడు గంటలకు దొరగారు

పిలుస్తున్నారని కబురు వచ్చింది. పద్మనాభం వెళ్ళాడు.

"మిస్టర్ పద్మనాభం! మీరీ విధంగా ప్రవర్తిస్తారని నేను కలలోకూడా అనుకోలేదు. బిహేవ్ యువర్‌సెల్ఫ్."

అది ఆయన చెప్పిన దాని సారాంశం.

సాయంకాలానికి భానుమూర్తి పని గట్టుకొని వచ్చి హితోపదేశం ప్రారంభించాడు.

"చూడు, పద్మం. నేను నీ స్నేహితుణ్ణి శ్రేయోభిలాషిని కాబట్టి చెబుతున్నాను. మన వయస్సు ఎంత? ఆడపిల్లలు పెళ్ళీడు కెదిగి కూర్చున్నారు గదా? ఈ వయస్సులోనా మనం ఇలాంటి వేషాలు వేసేది?"

పద్మనాభానికి నవ్వు వచ్చింది.

"పెళ్ళీడు కెదిగి కూర్చున్న ఆడపిల్లలు లేనివారు ఇలాంటి వేషాలు వేసినా తప్పు లేదంటావు! లేకపోతే, చిన్నప్పుడే ఈ వేషాలు వెయ్యవలసిందంటావు! అంతేగా నువ్వు చెప్పేది?"

"గొప్ప సెన్స్ ఆఫ్ హ్యూమర్లే! నేను సీరియస్‌గా మాట్లాడుతున్నాను. మాట తప్పిద్దామని ప్రయత్నించకు."

"మాట తప్పించవలసిన అవసరం నాకు లేదు. ఒరేయ్, భానూ, నన్ను పూర్తిగా ఎరిగి ఉండికూడా నువ్వు ఇలాగ మాట్లాడతావేంరా? మీ బుర్రలన్నీ గొప్ప సారవంతమయినవి. గొప్పగా ఊహిస్తారు. . ."

భానుమూర్తి మధ్యలోనే అతి తీక్షణంగా చెప్పాడు.

"ముందు నన్ను చెప్పనీ. నువ్వు చాలా మంచి వాడివని నే నెరుగుదును. నిప్పులాంటి వాడివని నాకు తెలుసు. బుష్యశృంగుడంతటి వాడే స్త్రీ వలలో పడ్డాడు కదా? మన మనగా ఎంత?

పదిహేను రోజుల క్రితం విన్నాను గాని, నమ్మలేకపోయాను. తరవాత ఏ నోటంట విన్నా ఇదే మాట. ఆఫీసంతా కోడై కూస్తూంది. ఇది చాలదన్నట్లు ఈ రోజున నీ నిర్వాకం. ఆఫీసు అట్టుడికి పోతూంది. ఏ మూల విన్నా, ఏ నోట విన్నా మీ వార్తలే."

"వాళ్ళే, ఇంక అవు. నువ్వు విన్నదన్నీ శుద్ధ అబద్ధం."

"ఏ దబద్ధం? ఈ రోజున మీరు ఇద్దరూ ఒకే గొడుగు కింద నిలబడడ మబద్ధమా? సరే. ఈ రోజున వాన పడింది. అది తడుస్తున్నదని గొడుగు కింద ఆశ్రయమిచ్చావు. నీకు సిన్సియారిటీ బాగా ఉందని ఒప్పుకుంటాను. ఆ రోజున ఎండ కాస్తుండగాకూడా గొడుగిచ్చావటగా? ఎండ కిచ్చినట్టు?

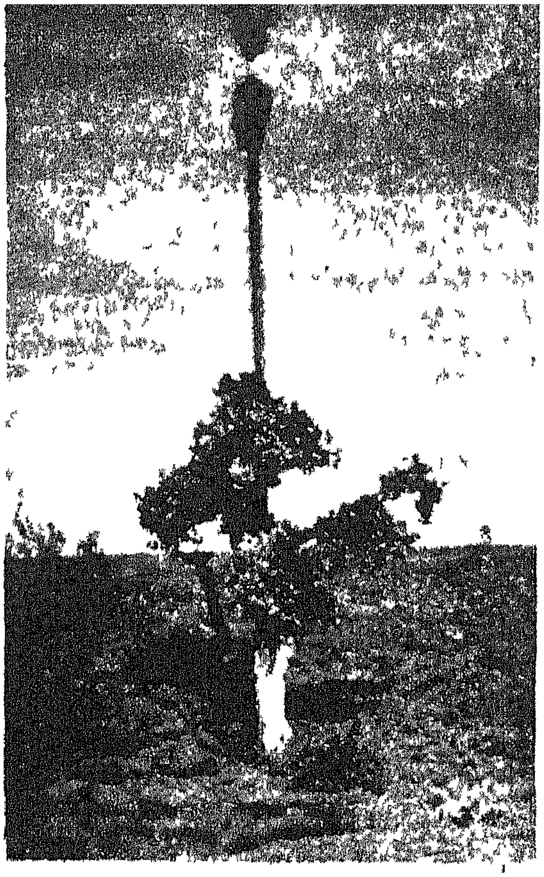

పెళ్ళి కళ్ళు మూసుకొని పాలు తాగుతూ ఎవరూ చూడరనుకుందట. అది నీ లాంటి వాళ్ళ నెందరిని చూసిందో."

"భానూ! నువ్వు చాలా మాట్లాడావు గాని, మరొకరిని గురించి మాట్లాడేటప్పుడు కాస్త మర్యాదగా మాట్లాడడం నేర్చుకో. నన్ను ఏమన్నా అను. ఆ అమ్మాయిని నిందిస్తే మాత్రం నే నూరుకోను. అభం, శుభం తెలియని పిల్ల!"

"వచ్చిందయ్యా వుడుక్కు. బయలు దేరాడు మహా లావుపాటి సర్ గలహాడు.

నీ ప్రేమాయణం సంగతి తెలిస్తే నీ భార్య ఎంత బాధ పడుతుందో ఆలోచించావా? వయసొస్తే సరా?? ఇంగితం ఉండాలి గాని. . ."

చెడా మడా తిట్టి భానుమూర్తి వెడలిపోయాడు.

పద్మనాభానికి వసంత గుర్తుకు వచ్చింది.

'ఈ కథలన్నీ ఆమె వరకుకూడా వెళ్ళి ఉంటాయి. పాపం, ఎంతగా బాధ పడుతూందో!'

అతని మనస్సు ఆర్ద్రమయింది.

ఇక్కడా అక్కడా తిరిగి రాత్రి పదింటికి ఇల్లు చేరాడు.

వీథిలో చుట్ట కాలుస్తూ కూర్చున్న తండ్రి పని గట్టుకొని కొంత్రడించి ఊహ్మాడు.

ఇంట్లోని మనుషులు ముభావంగా ఉన్నారు. పిల్లలు పడుకున్నారు.

"సిగ్గుండక్కరలే? పిల్ల రాగానే సరా?" మేనత్త సాగదీసింది.

తల్లి, భార్య మాట్లాడలేదు.

పద్దన మొదలయింది.

రెండు కప్పిటే ముక్కలు అతని కంచంలో పడ్డాయి. తలెత్తి చూశాడు. నవ్వు దుఃఖాన్ని భార్య బలవంతంగా అపుకుంటూంది.

ఎలాగో భోజనం పూర్తిచేశాడు.

"చూడండి. ఈ వయస్సులో మీ కేం బుద్ధుండండీ? భాను అన్నయ్య ఈ పేళ వచ్చి అంతా చెప్పాడు. ఒకరికి చెప్ప వలసిన వారు, మీరే ఇలాగ తప్పుదార్ను పడితే, మా గతేం కాను? పెళ్ళికెక్క కావలసిన ఆడపిల్లల సంగతేమిటి?"

భార్య ఏడుస్తూనే చెప్పుకుపోతూంది. ఆమె చెప్పేవది వాదనకానికి గాని, ఆమెను ఓదార్చడానికి గాని పద్మనాభం ప్రయత్నించలేదు. ప్రయత్నించి లాభం లేదని అతనికి తెలుసు.

అతని నిశ్శబ్దాన్ని ఆమె బలహీనతగా అర్థం చేసుకుంది. ఎన్నో మాటలు అంది. చివరకు ఆఖరి అస్త్రం ప్రయోగించింది.

"నా నెత్తిమీద చెయ్యి వేసి నిజం చెప్పండి."

పద్మనాభం ప్రమాణం చెయ్యలేదు.

బాదించి బాదించి, ఏడ్చి ఏడ్చి ఆమె నిద్రపోయింది.

నిద్ర రాక పద్మనాభం అవస్థ పడ్డాడు.

'మనిషిలో స్వార్థం ఎక్కువయింది. సిన్సియారిటీ పోయింది. ఈ వెధవ దేశం ఇంకెలాగ బాగుపడుతుంది?' టక్‌బాక్ మాటలు.

'కాలంరా, బాబూ. తాతగారికకూడా ఆడపిల్లను చూడగానే కుతు కొచ్చిన ట్లుందే!' బుర్రలోని గొంతుక.

'లోకం! ! !' నవ్వి వ్యంగ్యం.

'తాతగారి అదృష్టం!' మరొక అభిప్రాయం.

'బిహేవ్ యువర్‌సెల్ఫ్!' దొరగారి సలహా.

'వయసొస్తే సరా? ఇంగితం ఉండాలి గాని.'

'సిగ్గుండక్కరలే?'

'ఈ వయస్సులో మీ కేం బుద్ధుండండీ?'

తడుస్తున్న అమ్మాయికి గొడుగివ్వడం, ఇవ్వకపోవడం గురించి ఎన్ని రకాల అభిప్రాయాలు! వర్షావేదికలో ఎవరి అక్కసు వారు వెళ్ళబోసుకున్నారు.

'ఇంతకూ తను తప్పు చేశాడా?' ఎంత ఆలోచించినప్పటికీ పద్మనాభానికి తను చేసిన తప్పేమిటో అర్థం కాలేదు. తప్పంటూ ఉంటే, అది రంగు కళ్ళద్దాలలోనుండి మనుషులు ఎదుటివాడిని చూడడంలోనే.

కథలలో చదువుకొని "అయ్యో, పాపం!" అని సానుభూతి ఒలకబోస్తారు. సినిమాలలో తెరమీద చూసి కన్నీరు కారుస్తారు. నిజ జీవితంలో అవే సంఘటనలను కళ్ళారా చూస్తున్నప్పుడు కాకుల్లాగ పొడుస్తారు.

ఒక మగాడు, ఒక ఆడది— కొన్ని దగ్గరగా నిలబడితే చాలు, వయస్సులలోని తారతమ్యం, సాపేక్షతలు మొదలైన వాటిని విస్మరించి, ఊహించి మనస్సును తృప్తిపరచుకోవడానికి అనుగుణమైన కథ అల్లగలరు. తాను ఊహించి కల్పించిన దానిని మరొక చెవికి చేరవేసేవరకు నిద్ర పట్టదు. ఈ మనుషులకు నచ్చ చెప్పడానికి ప్రయత్నించడం బుద్ధ దండుగ.

నిద్రపోతున్న భార్యను చూశాడు. వసంత చేసిన పనినే కూతురు చేస్తే భార్య దవడలు వాయించేది. నువ్వేం చేసేవాడివని మనస్సు ప్రశ్నించింది.

సమాధానానికి తడుముకొన్నాడు. దొరకలేదు.

గోడకున్న గొడుగును చూశాడు. కథకు, కళంకాలకు మూలకారణమైన ముసలి గొడుగు విశ్రాంతిగా నిద్రపోతూంది. ★